

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

Видається у Сімферополі

№ 46 Субота, 20 листопада 1993 р.

ЦІНА ДОГОВІРНА

Постать І. Мазепи у зарубіжній літературі (стор. 2)

Спогади ветерана про 30-ті роки (стор. 2)

На допомогу вчителю історії (стор. 3)

Біля Голубого вогнища (стор. 4)

Актуальне інтерв'ю

Михайло Горинь: УКРАЇНСТВО В РОСІЇ Є ПОТУЖНОЮ І ПОМІТНОЮ СИЛОЮ

У Москві вперше за всю історію діаспори в Росії відбувся Конгрес українців Російської Федерації. В його роботі брав участь народний депутат України, Голова Української Республіканської партії Михайло Горинь. Пропонуємо вам інтерв'ю з паном Михайлом.

— Пано Михайле, побутує думка, що українці в Росії немає, є тільки викиді з України, котрі стали частіною «русского народа». Чи засвідчує Конгрес у цьому плані, чи не стає він підтвердженням даної сумної тези?

М. Г.: Українство в Росії є потужною і помітною силою. Як тільки піднімався національно-визвольний рух в Україні, то піднімалися і хвилі активності українства в Росії. Відкривалися національні українські школи, створювалися гуртки. Коли ж розпочався сталінський терор, то знову ж такі першими постраждали українці. Було закрито школи, українські інститути, українські газети, українське життя заворило.

Після розвалу імперії здалося, що вже нема ніяких надій відкотити українські громади в Росії. Але вони дуже швидко згуртувалися, і тепер на просторах Росії багато українських громад — від Курільських островів до Колінінградської області. Великі товариства є в Москві, Петербурзі. А був дуже здивований, що калінінградська громада нараховує 70 тисяч чоловік і є другою за чисельністю.

Місцеві українці впливають на політичне життя, господарське, навіть на військове. Дружим таким прикладом є Керелія. Тамтешня громада нараховує 28 тисяч чоловік, і є впливовою в житті краю. Цей з'їзд організували ряд українських товариств Росії. Серед них — Об'єднання українців Москви та Московської області, Український молодіжний клуб, Спілка аматорів української музики, Український історичний клуб та ін. Сам перелік організаторів засідання, що культурне життя ожило і охопило не тільки всі вікові категорії, а й весь спектр інтересів, є наукові установки, релігійні та військові організації.

На Конгрес прибули представники двох держав. Від Росії — віце-прем'єр Шахрай, посол Росії в Україні Леонід Смоляков, від України — віце-прем'єр Микола Жулинський, міністр у справах міграції та національності Олександр Емець, посол України в Росії Володимир Крижанівський. Державні сторони були представлені гідно, засвідчуючи повагу до форуму. Під час його роботи зачитувалися привітання від обох президентів.

— Як проблеми розглядали українські Конгресу?

М. Г.: Ставилися багато питань, серед яких одне з найважливіших — ті сиромані умови, які надає російський уряд для існування української громади. Погано доходять газети в Україні, нема на телебаченні передач українською мовою. Делегати наголошували, що члени особливого від'їзду Росії не хочуть, а тільки те, що мають росіяни в Ук-

раїні. Адже в нас є більше п'яти тисяч шкіл, де навчається близько трьох мільйонів дітей, у той час, як окремі українські школи в Росії з'являються тільки зараз.

— Але хочуть відзначити, що де є ініціатива, наполегливість, там люди чогось досягають. В Якутську відкрито першу українську школу, на території Росії є 8 українських газет. Серед них — «Українці Півночі», з якою мені довелося познайомитися, «Український кур'єр» та інші. Робота вже почалася.

— Як поставилися росіяни до проведення Форуму та до проблем україноязаного населення Росії взагалі? Чи готові на майбутнє ерховувати волевиявлення української національної меншини?

М. Г.: Треба сказати, що не всі росіяни розуміють вагу українства в розв'язанні економіки, культури. Число українців збільшується. Уже навіть самі росіяни погоджуються, що українців в Росії не 4,5 мільйона, а 6, а то й 10. Можна говорити про вплив не тільки на економічне життя, а й політичне, бо голоси 10 мільйонів виборців можуть схилити чашу на той чи інший бік. Українці домагаються участі в політичному житті, хочуть бути представленими у Федеральних зборах Росії, і я думаю, що вони цього доможуться. На виборах вони збираються блокуватися з тими політичними силами, які дотримуються принципів недовіри до підвладних федеральних урядів (це є відстоювання інтересів України), необхідності прийняти закон про націоналізацію та встановлення федералізму. Українці жодним чином не приймають принципів, що вони відмовляються від блокування і підтримуватимуть тільки незалежних кандидатів.

Лунали серед деяких росіян голоси: чну що, коли хочуть українці шкіль, то нема проблем. Хай збирають гроші та й будуть їм. З цього питання виникла дискусія. Адже російські школи в Україні ввазі на державне утримання, тому українці в Російській Федерації добиваються рівних з росіянами прав.

Ставилися й проблеми міграції. Багато українців хотіли б повернутися на Батьківщину, але не мають відповідної підтримки як з боку російського, так і українського урядів. Є претензії до українського уряду, щоб він створив умови для повернення. Люди, які живуть в Росії, але хотіли б прийняти українське громадянство, зіткнулися з бюрократичними перешкодами.

Одне слово, цей Конгрес, коли порівняти його з іншими конгресами українців, був менш мітінговим. Це перший серйозний з'їзд українців, які відчули потребу об'єднатися, аби зберегти націю.

— Як вплив спричиняє події в Росії на українське майбуття?

М. Г.: Росія пішла своїм традиційним шляхом насильства. У тому, що Україна втратила свій шлях у розв'язанні протистояння з президентом — спікером, бо ті, хто штовхав Україну до комуністичного минулого, не зазнали по-ради в нашій країні. Після того, як розіграно режиску ВР Росії, в Україні заекстремізували комуністичну партію. Комуністи гуртуються, комуністи готуються до виборів, комуністи хочуть виграти ці вибори. Мені здається, що єдине позитивне те, що вони зрозуміли: притягують бігти до Москви-вирішувати сьогодні не вийде.

— І — на закінчення — ваш прогноз українсько-російських взаємин?

М. Г.: Україна буде сусідувати з Росією і ще доведеться з нею розв'язувати кордонні. Не так легко позбавитися імперських амбіцій, це хвороба, яка не виліковується за один місяць чи рік. У розмові з міністром закордонних справ Великої Британії я кинув таку репліку: «Щоб вилікувати імперські амбіції Англії, потрібно було 50 років, а ви хочете, щоб в російській правлячій еліті амбіції так швидко зникли». А він сміється і каже: «Ми ще досі їх не вилікували».

Отже, поки будуть імперські амбіції правлячої еліти, поки будуть вони в простого народу, територіальні претензії нам не уникнуть. Їх потрібно було розв'язувати дипломатичним способом. Не дай Бог, пролилася кров, бо це буде не кавказський конфлікт, не Балканський — світове ПОЖАРИЩЕ.

І ось — останні тижні прощання юнаків з батьками перед відправкою до місця служби. Підходимо до однієї з команд, яку очолює німцем В. М. Ніколаєв. Хлопці здо-

Наші земляки

22 роки пропрацював в БМУ-626 тресту «Кримгідроспецбуд» криванником і екскаваторником Іван Юхимович Пирогов. Будував житло у місті-курорті Алушті, очисні споруди, підпірні стіни набережної, водозовняччя. Зараз І. Ю. Пирогов на заслуженому відпочинку. Хто не знає, що найнезавданіше становище зараз у наших пенсіонерів, які все своє життя віддали праці та виконавню дітям. Здавалося б, сиди собі вдома, лови рибку, прогулюйся залюбки на гарній природі з онуками. А прожити нині на пенсії, та ще й з сім'єю, дуже скрутно. Часи важкі, і 60-літній ветеран повернувся у бригаду до своїх товаришів, які будують 75-квартирний житловий будинок у новому мікрорайоні Старий будівельник допомагає комплексній бригаді Володимира Григоровича Горба нормом МКГ-25 доставляти на поверхні блоки, опалубку, арматуру.

На знімку: криванник І. Ю. Пирогов. Фото Костянтина ДУДЧЕНКА.

ЗАЯВА

Великої Ради Народного Руху України з приводу виборів Президента Республіки Крим

Ситуація, що склалася навколо виборів Президента Республіки Крим, є безпосереднім наслідком капітулянтської політики Президента та Верховної Ради України стосовно Криму і призведе до ганебного явища, коли в територіально цілісній державі існуватимуть дві президентські влади.

Такий розвиток подій може викликати повне відокремлення Криму від України при потурани вищого українського керівництва.

Ще одним свідченням наруги над законодавством України є відмова реєстрації Кримської крайової організації НРУ як структури Руху на основі Закону «Про об'єднання громадян в Україні».

Велика Рада Руху вимагає від Верховної Ради України негайно привести законодавство Криму у відповідність до чинного законодавства Української держави.

Замиканню демократичної сили Криму, всіх мешканців республіки не брати участі у майбутніх виборах Президента, котрі підірвають авторитет України як незалежної, територіально цілісної держави.

Голова Народного Руху України Вечеслав ЧОРНОВІЛ.

Київ, 13 листопада 1993 року.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПАРТІЇ

Днями відбулася презентація Російської партії Криму. Цікавим є те, що ця партія є партією парламентського типу. Вона ставить собі за мету боротися за владу в автономній республіці.

Голова політичної ради цієї партії п. С. Шувайников розповів журналістам про програмні цілі, зупинився окремо на методах передв'єборної боротьби.

Стрижневим питанням Російської партії Криму — повернення Криму в лоно Росії. Як зауважив п. Шувайников, це повернення має статися мирно, шляхом переговорів та референдумів. Питання про міжнародне право стосовно існуючих кордонів голова політради обійшов.

На запитання кореспондента «Кримська світлиця», як Російська партія оцінює акцію з похованням незалежної України, котра відбулась кілька місяців тому в Сімферополі, п. Шувайников сказав: «Наша партія решила уникнути оцінки цього подія».

Сергій Шувайников — перший офіційно визнаний кандидат на посаду президента Криму. Центробанком вже видав йому свідоцтво про це за номером один. Можна вважати, що цією прес-конференцією С. Шувайников розпочав свою передвиборчу боротьбу.

Він прекресно розуміє, що боротися з п. Барговим не просто. Як не-як, в партія, яку очолює п. Шувайников, не володіє таким вишкоченим апаратом бюрократів, котрі вже працюють на п. Баргова. Але, підтримавши С. Шувайника, ми маємо єдину перевагу, — нам вистить люди.

Російська партія має свій друкований орган — газету «Російський Крим», який друкується в Білогірську. Наш кор.

ГРІНПІС ЗАСТЕРІГАЄ

У Севастополі відбулася прес-конференція команди судна «Рейноу Уорнер», яке належить міжнародній організації Грінпіс.

Як відзначили члени цієї організації, головною метою Грінпіс є розсілення жителів і готельних міст, що коли Севастополь приймає американський корабель «Юнайтед Стейтс» з екологічно небезпечним вантажем на борту, то це послужить сигналом іншим судноплавним компаніям для поховання шкідливих відходів виробництва на Україні. На їхню думку, відповідальність за ремонт цього корабля повинен нести федеральний уряд США. Діяльність грінпісівців спрямована на те, щоб повернути корабель назад в Америку, до буде проведено його ремонт за 125 млн. доларів.

Представники Севастополю, у доках якого збираються провадити ремонт корабля, вивчили, що бортові акумулятори такої хорошої якості, що вони самі збираються використати його на заводі для виробництва ізоляції на ремонтніships корабля. Інші ж акумулятори відходять будуть поховані в одному з кар'єрів на Уралі.

Начальник Севастопольського управління охорони природи Тамара Краситська, яка виступила на прес-конференції, повідомила, що транспортування і поховання акумуляторів відходів виробництва на Україні. На їхню думку, відповідальність за ремонт цього корабля повинен нести федеральний уряд США. Діяльність грінпісівців спрямована на те, щоб повернути корабель назад в Америку, до буде проведено його ремонт за 125 млн. доларів.

ЗАГРІБАТИ ЖАР ЧУЖИМИ РУКАМИ?

Як нещодавно повідомило УНІАН, здійснено дослідження морських пілотинців ЧФ для охорони постоу. Починаючи серед військового складу військово-морського флоту знають кількість українців. При дефіцитній й описує заводи наваляти чорноморцям бій, серед останніх є поренці. Прес-центр ЧФ спростовує втрати з боку морських пілотинців, але ж диму без вогню не буває.

До речі, цей же прес-центр повідомив, що Едуард Шварцман надає заяву з цього приводу: мисливська місія чорноморських кораблів є дуже важливим кроком у зміцненні російсько-грузинських стосунків.

Але ж причому тут військово-службовці-українці? Аби зможли вжити до речі, поминаючи втрати з боку морських пілотинців, але ж диму без вогню не буває.

Наш кор.

ЙДУТЬ ХЛОПЦІ СЛУЖИТИ

Ця історія вже давно відома, що служба в армії — не лише патріотичний обов'язок по захисту своєї Вітчизни, а й добра життєва школа для молоді людян.

В цьому ми мали можливість переконатися 16 листопада на плацу Кривого республіканського військового заводу. Завалося, зовсім недавно, спокотного чезавого дня, з цього ж плацу у духовній обстановці під звуки духових оркестру впровадили кримчан до армії своїх майбутніх захисників, дачи їм наказ — захистити, дачи їм наказ — захистити, дачи їм наказ — захистити, дачи їм наказ — захистити.

Тут же ще й самі велими молоді його батьки — Володимир Францович і Таміла Миколаївна, що приїхали на прощання сина із села Ромашинського Сакського району. Вони — українці, дуже зацікавилися нашою газетою. Ми пообіцяли їм неодмінно надіслати примірник, де буде відображено цей незабутній день.

А Сашко Сиробач із Єваторії внісся і працював до призову, він служив у внутрішніх військах.

Після того, як церемонія прощання була завершена, офіцери і журналісти та вчителька зібралася у невеличкому кабінеті полковника О. І. Іванова. Цікава загальний хід розмови, зокрема, питання перевернення вістрочок деяких молодих людей, наприклад, від навчання.

Олександр Іванович роз'яснив присутнім, що нинішній Закон про загальну військову повинність і військової служби застарів, не йде в ногу з часом. В результаті через великі відстрочки (навчання, робота, сімейний стан, здо-

«КРИМСЬКУ СВІТЛИЦЮ» — НА 1994 РІК

Розпочалася передплата на всеукраїнську громадсько-політичну і літературну газету «Кримська світлиця». Ця газета поширюватиметься на всю Україну, отже, її можна передплатити в будь-якому відділенні зв'язку.

Передавальна ціна: на місяць — 700 крб.; на квартал — 2100 крб.; на півріччя — 4200 крб.

Індекс «Кримської світлиці» — 30353.

Передплатити нашу газету, ви зможете оперативно прилучитися до подій в Криму, Україні, світі. А порівняно невисока вартість — теж важлива деталь у нашому житті.

На знімку: хлопці-мобілізатори в Алісківській Силі України в Алісківській команді. Члени команди: Микола ЛІСОВОГО, Фото Миколи ЛІСОВОГО.

Новини

16 листопада відбулося засідання Ради міністрів Криму, на якому підбито підсумки соціально-економічного розвитку і використання бюджету Республіки Крим за дев'ять місяців цього року.

Тричас активне формування осередків нової кримської партії — УГКК, яке серед основних своїх завдань ставить питання розбудови Української держави, єдності Криму з Україною, обстоювання прав кримчан — громадян України — в кримському парламенті.

В Міністерстві юстиції офіційно зареєстровано п'ять політичних організацій. Це — Партія економічного відродження Криму, Комуністична партія Криму, Республіканська партія Криму, Російська партія Криму та Союз на підтримку Республіки Крим.

15 листопада тиражем 7 тисяч примірників було віддане в розподіл перший номер газети Російської партії Криму «Російський Крим».

Як повідомили в Центроборкомі, 16 листопада, в перший день офіційної реєстрації кандидатів у президенти Республіки Крим, було подано три заяви від незалежних претендентів.

За першим столом писала переказ Олена Гуцало. Ця працювала дівчиною любить музику, старяться у навчанні. В училищі вона поступала з українською програмою.

9 грудня 1993 р. депутати кримського парламенту зберуться на чергову сесію восстання поправок та доповнення до проекту Конституції України, прийняті Законом про статус депутата Республіки Крим.

14 листопада в Ялті відбулися регіональні установчі збори Українського Громадянського Конгресу Криму.

В Сімферополі відбулися установчі збори Кримського відділення Всеукраїнського жіночого товариства імені Ольги Теліги.

23 листопада о 10 годині у приміщенні цирку відбулися ярмарок вакансій, де безробітні і ті, хто найбільшим часом можуть втратити роботу, можуть зустрітись з представниками державної служби зайнятості населення.

На зйомках: О. А. Дідук зі своїми учнями; студентка з курсу Олена Кудря.

Було мені років дев'ять, і я тільки-но почав ходити до першого класу. Сидіти на уроці, коли до класу зайшли наші вчителі Григорія Івановича Карбува, Оліся нам сказали, що вчитель буржуазної організації. Слідки внаслідок цього вчительки, а будинок забрали під бригаду.

Недовзі після арешту вчителів, на святку, до нашої хати зайшла група людей, озброєних гвинтівками.

Зима 1932 року. За вікном шумів вітер. Поверхорав, батько заніс кубової соломи, пруття лозового, щоб зробити горлячки. Мати падала горлячки з мискою і продала. Дві бабусі гребали на ніч, а збираєся готувати уроки.

Осінь 1932 року. Видалася холодною, морозом на буряки, а колосок тільки-но почав колоти і люди працювали мовчки — всі були налякані колективізацією.

Мій батько ходив украй пригнічений: здав державі перший план, виконав і другий, але принесли і третій. У хаті гірко плакала мати.

Всі залишені на посів, наспили в мішки і занесли на підвіз. Коли вносили печений хліб, мій старший брат Михайло узгоме одну хлібину і думав утекти з двору, та його збили з ніг.

Постать Мазепи, як сюжет світової літератури, можна безперечно поставити поруч з такими постатями, як Прометей, Моїсей, Фауст, Дон Жуан і інші.

Постать Мазепи, як сюжет світової літератури, можна безперечно поставити поруч з такими постатями, як Прометей, Моїсей, Фауст, Дон Жуан і інші.

Постать Мазепи, як сюжет світової літератури, можна безперечно поставити поруч з такими постатями, як Прометей, Моїсей, Фауст, Дон Жуан і інші.

Постать Мазепи, як сюжет світової літератури, можна безперечно поставити поруч з такими постатями, як Прометей, Моїсей, Фауст, Дон Жуан і інші.

Постать Мазепи, як сюжет світової літератури, можна безперечно поставити поруч з такими постатями, як Прометей, Моїсей, Фауст, Дон Жуан і інші.

Постать Мазепи, як сюжет світової літератури, можна безперечно поставити поруч з такими постатями, як Прометей, Моїсей, Фауст, Дон Жуан і інші.

Постать Мазепи, як сюжет світової літератури, можна безперечно поставити поруч з такими постатями, як Прометей, Моїсей, Фауст, Дон Жуан і інші.

Постать Мазепи, як сюжет світової літератури, можна безперечно поставити поруч з такими постатями, як Прометей, Моїсей, Фауст, Дон Жуан і інші.

Постать Мазепи, як сюжет світової літератури, можна безперечно поставити поруч з такими постатями, як Прометей, Моїсей, Фауст, Дон Жуан і інші.

Постать Мазепи, як сюжет світової літератури, можна безперечно поставити поруч з такими постатями, як Прометей, Моїсей, Фауст, Дон Жуан і інші.

Постать Мазепи, як сюжет світової літератури, можна безперечно поставити поруч з такими постатями, як Прометей, Моїсей, Фауст, Дон Жуан і інші.

Постать Мазепи, як сюжет світової літератури, можна безперечно поставити поруч з такими постатями, як Прометей, Моїсей, Фауст, Дон Жуан і інші.

Постать Мазепи, як сюжет світової літератури, можна безперечно поставити поруч з такими постатями, як Прометей, Моїсей, Фауст, Дон Жуан і інші.

Постать Мазепи, як сюжет світової літератури, можна безперечно поставити поруч з такими постатями, як Прометей, Моїсей, Фауст, Дон Жуан і інші.

Постать Мазепи, як сюжет світової літератури, можна безперечно поставити поруч з такими постатями, як Прометей, Моїсей, Фауст, Дон Жуан і інші.

Перед колективізацією за зразкове ведення господарства дорівав виділеною батькові безкоштовно машини на переробці овини, клочка, виробництва мотузок, віялу, солеморіаку. Тепер їх завили на колгоспному дворі просто неба, згодом так усі й пропало без господаря.

Уже, коли зовсім смеркло, прийав везти голова сльвард Ялія Васильович Шкарпуля. Розмова з батьком була короткою, він до двору навіть не заходив.

Наступного дня приїздили мільціонер і кілька чоловік з бердянками. Перерили всі застарики в клуні, шукаючи батька, вимоткалися і поклали з хутора. Потім кілька тижнів навколо хутора нонами чергувала озброєна варта.

Німа печаль на личку, яке дим, у тебе, несе, тінь важку роздала: Своєю ти мала землю і свій дім. Своєю сім'ю, що в наймах працювала. Та адіяти нічого не могла і билася, як в ятері рибина.

Та мачуха хазяїною була, А пасербиця — все життя рабинею. Так і жили усі в одній сім'ї. Та ще й казали: «Мм — разом наживте Ростила пасербиця ворожі».

Та мачуха везла в свої заски. Запам'ятав на віку немало: Над Україною розправив морок крила, Штормиа голодомор в дванадцять балів.

І смерть людей, немов траву, несли. Лилось народне горе через віця. Бо всі жили, немаче у терні. А скільки українців, українців у війні мазепині на Кошиці!

У війні скільки — ім нехай грані! Тут всі ми перед палаттю в борту. А скільки у Норічкиску, Магадані. Занесених бурянами в снігу!

Згадами в себе все час бичую — Везли людей із-за Десни-річки. Мені і тепер здається, що я Чучо: Риплять вози — везуть на Соловки. Тому й печаль у немилі на волі, І зморшки-борозниці під очима.

Хоч і стоїть вже на своїй землі, Та бач, нудна велика за печима. Недарма за печима стільки віх. Аж у полярню ніч із України! Ті ж поїм'ямо добрим словом всіх. Що полгали за весні солоні!

Микола АРТЕМЕНКО, ветеран війни і праці.

С. Донське Сімферопольського району.

Микола АРТЕМЕНКО, ветеран війни і праці.

Микола АРТЕМЕНКО, ветеран війни і праці.

Микола АРТЕМЕНКО, ветеран війни і праці.

Микола АРТЕМЕНКО, ветеран війни і праці.

Микола АРТЕМЕНКО, ветеран війни і праці.

Микола АРТЕМЕНКО, ветеран війни і праці.

Микола АРТЕМЕНКО, ветеран війни і праці.

Микола АРТЕМЕНКО, ветеран війни і праці.

Микола АРТЕМЕНКО, ветеран війни і праці.

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Віхи пам'яті

Журавлі летять у безсмертя

Якось наприкінці жовтня я завітав до Сімферопольського музичного училища ім. П. І. Чайковського.

Тепер у нас введено нову систему навчання: ліцей-училище, — розповідає директор А. Д. Скоробогатко. У перші два роки, крім спеціальних; студенти вивчають усі суспільні науки, як у середній школі.

У зв'язку з перебудовою навчального процесу збільшилась і кількість годин української мови та літератури. Раніше було два години на тиждень, тепер — чотири.

Анатолій Дмитрович одати віддавати кабінет української літератури. Поважно, з притаманною українською ширістю, зустрічає мене викладач мови та літератури Ольга Антонівна Дідук. Знаючим зі своєї кабінетом. На стіні портрет Тараса Шевченка, поруч — Пастернак, Іван Франко, в кабінеті є карта України, інформаційно-зміни «Літературний календар» з чудовими словами Олександра Довженка: «Від людського життя і навіть від життя цілих поколінь залишились на землі тільки прекрасне, біля вікна — декоративна стінка з живими квітами, на полицях твори українських письменників та методична література».

Багато зусиль поклала Ольга Антонівна, щоб зібрати цю літературу. Є тут і подарунки від студентів. — Ось «Дніпрова хвиля», — показує Ольга Антонівна, — Книгу принесла Ганя Зайдман. Це цікава хрестоматія збірка Новоавдеїнців до програм творів, яку упорядкував відомий літературознавець М. Я. Неділько. Два томки Івана Нечуй-Левицького придбала для кабінету Юлія Шелюпа, драматичні твори Лесі Українки подарувала Оля Булькова, а подарує «Голо півень» Павла Загребельного — від Марлені Мамутова.

Отак, потрошки, спільними зусиллями створюється бібліотека української літератури. Лунає дзвінок. До кабінету заходять студенти першого курсу. Сьогодні у них переказ «Журавлі летять у безсмертя». Ольга Антонівна розказує про лелек, журавля, лебедів. Нагадує, що у древніх слов'ян існувала звичай, за яким забороною полювати на білих лебедів.

Уявіть собі українську хату, вкрити соломомо. Ча городі мак, у дворі багато квітів, серед них — чонобобакці. А на хаті лелека. Лелека це аїст. Він завжди повертається до свого гнізда і приносить доводжання літо-літцю Яшко на хаті поселився лелека, то буде сімейний затишок, спокій.

Тихо в аудиторії. Учні завершенно слухають розповідь. Ольга Антонівна читає в перекладі з аварської вірш «Журавлі» Расула Гамзатова. Зов-

рушляло і мелодійно звучать українською мовою слова пісн, майстерно перекладені письменником Діодором Боймером:

І от летять курлиучи, провально в якийсь далекий і незнаний світ, Чи не тому безмовно і печально, Ми довго дивимось їм.

Потім Ольга Антонівна пере- читує текст переказу. На дощці записує нові слова. Загострює увагу на тому, що в світі є багато рукотворних пам'яток: чайкам, голубам, беркутам, лебедям, журавлям. Студенти дізнаються, що один із найкращих пам'ятників споруджено у місті Чирчик Ташкентської області.

Поруч зі мною сидить Арсен Сеферов. На його обличчі і радість, і якась печаль. — Я жив зма, у Чирчику, — каже зловеще.

У зошиті Арсен записує план переказу. Звертає увагу на зв'язок людини з птахами. Його думки тепер витають десь у далекому Чирчику біля монумента воїнам, що не повернулися з фронту Великої Вітчизняної війни. Вперше до пам'ятника семіричків Арсен прийшов з батьком. Згадує, як останній раз, чотири роки тому, перед від'їздом до Криму, стоєть там біля плити із червоного граніту і дивиться вгору, де високо в небі здіймались стелі, біля яких кружили журавлина зр'ял. Задумливо адивлявся юнак в журавля, що лежав вназуч на плиті, смертельно поранений. — Йому уже ніколи не злетіти... — бривить в кабінеті слова.

Ольга Антонівна розказує, що всесвітньою домівкою Журавля Расула Гамзатова і Я. Френкеля вперше злетів з вуст якогось смертельного хворого Марка Бернеса. Саме цей вірш підказав ідею створення незвичайного пам'ятника.

На зйомках: О. А. Дідук зі своїми учнями; студентка з курсу Олена Кудря.

Фото автора.

Отець Арсеній

Родовід Лебедінцевх бере свій початок від осула Віська Запорозького Семена Лебедича, син якого прийняв сан священника. Зайдіт до духовне завдання стало в цій родині спадковим. Так, саме духівник Петро Гаврилович Лебедичев (1819—1896) у травні 1861 року в церкві Різдва Христового на Подолі служив папашу над групою Тараса Шевченка. Він же записав спогади про поета, написав кілька праць з архієпископської історії та архієпископської Києва. Більш відомий тепер його брат Феодан Гаврилович (1828—1888) — перший видавець і редактор відновленого журналу «Київська старовина». Про благодійну діяльність у Криму найстаршого з братів — Арсенія Гавриловича Лебедичева (1818—1898)

розповідає в наведених нижче уривках дослідник П. Червінський. 1843 року Арсеній Лебедичев дістав призначення у Херсонську духовну семінарію на посаду вчителя класу історії і грецької мови. 1845 року, склавши спеціальний екзамен, він отримав вчений ступінь магістра і звания професора семінарії. На початку 1847 року став священником і в серпні переїздить з Херсона до Одеси — на посаду наставника і духівника слухачів рог. Зайнявши нову службу, німак не поринаєти з учительством у семінарії. Тепер перед ним не безуспішні юнаки-семинаристи, а дорослі люди з вантажем якоїсь серйозної провини перед суспільством. Отець Арсеній старався їх обнадіяти, не вагаючи свої душі пропа-

щими. В другій половині 1848 року в службовій діяльності отця Арсенія відбувається несподіваний злет.

На той час в управлінні єдиними Херсонською і Таврійською єпархіями вступив знаменитий ієрарх російської православної церкви, архієпископ Інокентій. Ще 1835 року, будучи в той час ректором Київської духовної академії, він за порадкою ліній вперше відвідав Крим. Разом з ректором ставником і духівником слухачів Петровпавлівського червця, а також благочинним червоного Сімферопольського округу, 1851 року за зразкову службу і сприяння у відновленні у Криму священних руйн Херсонеса та Інкермана отцю Арсенію оголошено подяку від імені архієпископа.

У вересні 1854 року англо-

французька ескадра ввійшла в Севістопольський рейд і почала облогу міста. Архієпископ Інокентій, який перебував далеко від границь подій, бажав знати подробиці облоги. Йому поручили була сумлінно довести свідчення людини, бо такі відомості можна було одержати лише з ризиком для життя. І от своєрідним своїм кореспондентом він призначив протоієрея отця Арсенія (не звільнюючи його від основних обов'язків). Крім того, на отця Арсенія покладалась ще одна важка робота — духівника Херсонеса, який був призначений настоятелем Севастопольської Петропавлівської церкви, а також благочинним червоного Сімферопольського округу, 1851 року за зразкову службу і сприяння у відновленні у Криму священних руйн Херсонеса та Інкермана отцю Арсенію оголошено подяку від імені архієпископа.

Для того, щоб зміцнити високоосвяченими людьми мисленнєвий призначення на пастирський місія в Сімферополі, Севастополі та Ялті вивискулись духовні академії. До їх числа потрапила і отець Арсеній. Він дістав високий сан протоієрея і був призначений настоятелем Севастопольської Петропавлівської церкви, а також благочинним червоного Сімферопольського округу, 1851 року за зразкову службу і сприяння у відновленні у Криму священних руйн Херсонеса та Інкермана отцю Арсенію оголошено подяку від імені архієпископа.

У вересні 1854 року англо-

французька ескадра ввійшла в Севістопольський рейд і почала облогу міста. Архієпископ Інокентій, який перебував далеко від границь подій, бажав знати подробиці облоги. Йому поручили була сумлінно довести свідчення людини, бо такі відомості можна було одержати лише з ризиком для життя. І от своєрідним своїм кореспондентом він призначив протоієрея отця Арсенія (не звільнюючи його від основних обов'язків). Крім того, на отця Арсенія покладалась ще одна важка робота — духівника Херсонеса, який був призначений настоятелем Севастопольської Петропавлівської церкви, а також благочинним червоного Сімферопольського округу, 1851 року за зразкову службу і сприяння у відновленні у Криму священних руйн Херсонеса та Інкермана отцю Арсенію оголошено подяку від імені архієпископа.

У вересні 1854 року англо-

французька ескадра ввійшла в Севістопольський рейд і почала облогу міста. Архієпископ Інокентій, який перебував далеко від границь подій, бажав знати подробиці облоги. Йому поручили була сумлінно довести свідчення людини, бо такі відомості можна було одержати лише з ризиком для життя. І от своєрідним своїм кореспондентом він призначив протоієрея отця Арсенія (не звільнюючи його від основних обов'язків). Крім того, на отця Арсенія покладалась ще одна важка робота — духівника Херсонеса, який був призначений настоятелем Севастопольської Петропавлівської церкви, а також благочинним червоного Сімферопольського округу, 1851 року за зразкову службу і сприяння у відновленні у Криму священних руйн Херсонеса та Інкермана отцю Арсенію оголошено подяку від імені архієпископа.

Для того, щоб зміцнити високоосвяченими людьми мисленнєвий призначення на пастирський місія в Сімферополі, Севастополі та Ялті вивискулись духовні академії. До їх числа потрапила і отець Арсеній. Він дістав високий сан протоієрея і був призначений настоятелем Севастопольської Петропавлівської церкви, а також благочинним червоного Сімферопольського округу, 1851 року за зразкову службу і сприяння у відновленні у Криму священних руйн Херсонеса та Інкермана отцю Арсенію оголошено подяку від імені архієпископа.

У вересні 1854 року англо-

французька ескадра ввійшла в Севістопольський рейд і почала облогу міста. Архієпископ Інокентій, який перебував далеко від границь подій, бажав знати подробиці облоги. Йому поручили була сумлінно довести свідчення людини, бо такі відомості можна було одержати лише з ризиком для життя. І от своєрідним своїм кореспондентом він призначив протоієрея отця Арсенія (не звільнюючи його від основних обов'язків). Крім того, на отця Арсенія покладалась ще одна важка робота — духівника Херсонеса, який був призначений настоятелем Севастопольської Петропавлівської церкви, а також благочинним червоного Сімферопольського округу, 1851 року за зразкову службу і сприяння у відновленні у Криму священних руйн Херсонеса та Інкермана отцю Арсенію оголошено подяку від імені архієпископа.

У вересні 1854 року англо-

французька ескадра ввійшла в Севістопольський рейд і почала облогу міста. Архієпископ Інокентій, який перебував далеко від границь подій, бажав знати подробиці облоги. Йому поручили була сумлінно довести свідчення людини, бо такі відомості можна було одержати лише з ризиком для життя. І от своєрідним своїм кореспондентом він призначив протоієрея отця Арсенія (не звільнюючи його від основних обов'язків). Крім того, на отця Арсенія покладалась ще одна важка робота — духівника Херсонеса, який був призначений настоятелем Севастопольської Петропавлівської церкви, а також благочинним червоного Сімферопольського округу, 1851 року за зразкову службу і сприяння у відновленні у Криму священних руйн Херсонеса та Інкермана отцю Арсенію оголошено подяку від імені архієпископа.

Для того, щоб зміцнити високоосвяченими людьми мисленнєвий призначення на пастирський місія в Сімферополі, Севастополі та Ялті вивискулись духовні академії. До їх числа потрапила і отець Арсеній. Він дістав високий сан протоієрея і був призначений настоятелем Севастопольської Петропавлівської церкви, а також благочинним червоного Сімферопольського округу, 1851 року за зразкову службу і сприяння у відновленні у Криму священних руйн Херсонеса та Інкермана отцю Арсенію оголошено подяку від імені архієпископа.

У вересні 1854 року англо-

французька ескадра ввійшла в Севістопольський рейд і почала облогу міста. Архієпископ Інокентій, який перебував далеко від границь подій, бажав знати подробиці облоги. Йому поручили була сумлінно довести свідчення людини, бо такі відомості можна було одержати лише з ризиком для життя. І от своєрідним своїм кореспондентом він призначив протоієрея отця Арсенія (не звільнюючи його від основних обов'язків). Крім того, на отця Арсенія покладалась ще одна важка робота — духівника Херсонеса, який був призначений настоятелем Севастопольської Петропавлівської церкви, а також благочинним червоного Сімферопольського округу, 1851 року за зразкову службу і сприяння у відновленні у Криму священних руйн Херсонеса та Інкермана отцю Арсенію оголошено подяку від імені архієпископа.

У вересні 1854 року англо-

французька ескадра ввійшла в Севістопольський рейд і почала облогу міста. Архієпископ Інокентій, який перебував далеко від границь подій, бажав знати подробиці облоги. Йому поручили була сумлінно довести свідчення людини, бо такі відомості можна було одержати лише з ризиком для життя. І от своєрідним своїм кореспондентом він призначив протоієрея отця Арсенія (не звільнюючи його від основних обов'язків). Крім того, на отця Арсенія покладалась ще одна важка робота — духівника Херсонеса, який був призначений настоятелем Севастопольської Петропавлівської церкви, а також благочинним червоного Сімферопольського округу, 1851 року за зразкову службу і сприяння у відновленні у Криму священних руйн Херсонеса та Інкермана отцю Арсенію оголошено подяку від імені архієпископа.

Для того, щоб зміцнити високоосвяченими людьми мисленнєвий призначення на пастирський місія в Сімферополі, Севастополі та Ялті вивискулись духовні академії. До їх числа потрапила і отець Арсеній. Він дістав високий сан протоієрея і був призначений настоятелем Севастопольської Петропавлівської церкви, а також благочинним червоного Сімферопольського округу, 1851 року за зразкову службу і сприяння у відновленні у Криму священних руйн Херсонеса та Інкермана отцю Арсенію оголошено подяку від імені архієпископа.

У вересні 1854 року англо-

французька ескадра ввійшла в Севістопольський рейд і почала облогу міста. Архієпископ Інокентій, який перебував далеко від границь подій, бажав знати подробиці облоги. Йому поручили була сумлінно довести свідчення людини, бо такі відомості можна було одержати лише з ризиком для життя. І от своєрідним своїм кореспондентом він призначив протоієрея отця Арсенія (не звільнюючи його від основних обов'язків). Крім того, на отця Арсенія покладалась ще одна важка робота — духівника Херсонеса, який був призначений настоятелем Севастопольської Петропавлівської церкви, а також благочинним червоного Сімферопольського округу, 1851 року за зразкову службу і сприяння у відновленні у Криму священних руйн Херсонеса та Інкермана отцю Арсенію оголошено подяку від імені архієпископа.

У вересні 1854 року англо-

французька ескадра ввійшла в Севістопольський рейд і почала облогу міста. Архієпископ Інокентій, який перебував далеко від границь подій, бажав знати подробиці облоги. Йому поручили була сумлінно довести свідчення людини, бо такі відомості можна було одержати лише з ризиком для життя. І от своєрідним своїм кореспондентом він призначив протоієрея отця Арсенія (не звільнюючи його від основних обов'язків). Крім того, на отця Арсенія покладалась ще одна важка робота — духівника Херсонеса, який був призначений настоятелем Севастопольської Петропавлівської церкви, а також благочинним червоного Сімферопольського округу, 1851 року за зразкову службу і сприяння у відновленні у Криму священних руйн Херсонеса та Інкермана отцю Арсенію оголошено подяку від імені архієпископа.

Для того, щоб зміцнити високоосвяченими

ЯР СЛАВУТИЧ — ПОЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ

Про українського поета з канадського міста Едмонтон Яра Славутича вперше в поетичній книжці в рік проголошення незалежності України, проходила фестиваль всукраїнської поезії «Золотий годинник». Яра Славутич був одним з найкращих організаторів тогочасної організації «Українська діаспора» в Едмонтоні. Про творчість цього талановитого українця з Канади розповідали статті, есе, інтерв'ю. Десь уже в українських виданнях виходили книги його поезії, але мені в Криму, окрім кількох публікацій, нічого не попадалося. Сказу лише, що її вірші, а особливо сонети, які він читав, справили сильне враження. Цяль сонетів Яра Славутича «Запорозьці за художнього довершення чимось перегукуються мені з сонетами та віршами Ісидора Стелюга, Елладина, іншого прекрасного поета українського зарубіжжя і теж, до речі, уродженця Херсонщини Євгена Маланюка.

...ді десятого корпусу. А моїм сусідом у латвій кімнаті був саме він — Яра Славутич. Вищий, оградний чоловік, як і подобалося козацькому нащадку. Присне обличчя, добрі, усміяні очі, Ніколи й не скажеш, що недавно відсвяткував своє 75-річчя.

В один з вілних вечорів ми зустрілися з вельмишановним паном професором у моїй кімнаті. Я дізнався, що Яра Славутич му батальйоні, де я заставала війна. Були кровопролитні бої, оточення, полог. Ми знаємо тепер достеменно, що чекали тих, хто побував у полоні. До того ж, коли це ще я офіцер. А Григорій Жученко мав звання лейтенанта. Аби з фашистських концтаборів не втрапити до сталінських, вирішив не повертатися додому. Доля закинула його до ФРН. Затим тривалий час жив у США, а згодом переїхав до

ЯР СЛАВУТИЧ — ПОЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ

Канади. Закінчивши Пенсільванський університет у Філадельфії з дипломом доктора славістичних наук, викладав українську мову для американських воїнів у Каліфорнії, а потім і мову та літературу для синів і дочок українських поселенців у Канаді — був професором Альбертського університету.

Яра Славутич — автор багатьох збірок поезій, семи п'яручків та української мови, кількох книжок з літературознавства. На превеликий жаль, нашою читачів ці книжки майже не відомі, бо ж видані за кордоном. Хоч останнім часом уже починає збирати «Шаблі тополя» (Київ, «Український письменник», 1992 р.), «Живі смолики» (Львів, «Камінь», 1992 р.), мартуролог розстріляних українських письменників сталінським режимом «Розстріляна муза» (Київ, «Либідь», 1992 р.) та ін. За багаторічну педагогічну працю та «вплекання української мови в Канаді від Шевченківської фундації при Комітеті українців у Канаді» Яра Славутича нагороджено Шевченківською золотою медаллю.

Після закінчення Інституту 1940 року деякий час працював учителем у селі Ботеве Приазовського району, потім служив в інженерно-салерно-

Пане професоре, — завертається до Яра Славутича. Знаю, що за роки незалежності України ви нині вже

в'язі приїжджаєте на батьківщину, відвідали близько 40 міст і понад 50 сіл. А чи доводилося бути в Криму?

— Було, але ще в жовтні 1937 року мене, студента Запорізького педагогічного університету, було включено до фольклорної експедиції, яка побувала в Криму. Незабутні враження залишилися від Сімферополя, Алушти, Ялти, Алуки, Ми побували в Нікітському ботанічному саду біля Вододільної гори, але найбільше запам'ятувалося своєю витонченою архітектурою Ластівчане гніздо. Під враженням побаченого я написав до Яри Славутича вірш, якого, дасть Бог, може, зовсім і не побачу.

— Добрий вечорні! Розмазуса, граву, глянца — Падає валун, Падає валун!

— Добрий вечорні! Залиши, залиши свою найновішу, десяту збірку поезій «Шаблі тополя», на останній внутрішній сторінці обкладинки переписав дату вірша, поставивши дату: 1937 р.

— Цей вірш ніколи не друкувався, прочитайте його вперше на сторінках «Кримської світлиці». Я даю вам це пробо.

А на титульній сторінці збірки знайде: «Вельмишановному п. Данілові Кононенкові на спомин про Ірпінь, Яра Славутич. Київ — Ірпінь, 20.X.1993 р.»

Завершуючи свою розповідь про Яра Славутича, хочу додати, що кожен його приїзд в Україну пов'язаний з натхненною працею в ім'я вільної батьківщини. Осі і цього разу професор побував на запрошення Кіровоградського університету прочитати спецкурс «Українська література діаспори».

Процедура цього вечора, про української діаспори з Канади, славної нащадок запорозького козака Яра Славутича через газету «Кримська світлиця» передає свої найщиріші вітання кримським українцям, побажє ім яскравішого національного відродження.

Даніло КОНОНЕНКО. Київ—Ірпінь—Сімферополь.

«МАСАНДРІВСЬКИЙ ПАРК» У ЛЬВОВІ

Нещодавно у Виставочному залі престижної Львівської картинної галереї (вул. Личаківська, 2) відбулась презентація виставки робіт вілнських художників, об'єднаних в загальнокримський «Масандрівський парк». Протягом місяця львів'яни матимуть змогу познайомитися з творами відомого кримського кераміста Миколи Вакуленка та живописця Віктора Виноградова і Паала Шулова. Звичайно, здивувати галерейних шанувальників образотворчого мистецтва не так просто, адже Львів традиційно славиться суцільним талантом. Однак «Масандрівський парк» викликає великий інтерес завдяки тому, що майстерні прикрашені пейзажними зображеннями відомого кримського живописця в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Микола Вакуленко, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Віктор Виноградов, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Паал Шулов, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Віктор Виноградов, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Микола Вакуленко, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Віктор Виноградов, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Паал Шулов, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Віктор Виноградов, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Микола Вакуленко, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Віктор Виноградов, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Паал Шулов, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Віктор Виноградов, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Микола Вакуленко, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Віктор Виноградов, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Паал Шулов, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Віктор Виноградов, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Микола Вакуленко, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Віктор Виноградов, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Паал Шулов, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

Віктор Виноградов, кривий навчався живопису в Петербурзі, вперше вніс на суд галерійної публіки свої твори. Сподіваємося, що це не останній раз, коли «Масандрівський парк» викликає великий інтерес у львів'ян.

На допомогу вчителям історії

УКРАЇНА ВІД КИЯ ДО КРАВЧУКА

Раїса ІВАНЧЕНКО

Сьогоднішню налітєві вельмишановні вчителі історії, зокрема у відомішої право-славної ієрархії, яка після Берестейського собору майже перестала існувати. За його наслідками в 1620 році в Києві під час перебування константинопольського патріарха було тєсно висвячено кілька списків та митрополитів ієрархії українського населення і наступні католіци та уніатські єпископи на духовне життя України. Крім того, гетьман Сагайдачний сприяв визвольному руху в Україні тим, що разом із усім військом Запорозьким вступив до Київського братства. Таким чином, визвольний рух українського народу дістав військового і матеріального підтримку, а головне — вперше освічені верстви українця повернулися до свого історичного батьківщини, об'єднали різні провінції українського населення в єдиний українсько-християнський рух.

Отже, створивши передумови для успішної боротьби українського народу за незалежність своєї держави в середині XVII століття. В 30-х роках вийшов ряд великих козацько-селянських повстань, в яких не лише виявлялися військова тактика, а й гартувалися досвідчені військово-адміністративні кадри з глибоким народним масом. Найбільшим з цих повстань було повстання на чолі з Тарасом Федорівичем (Григорієм) 1630 року на Переяславщині. Козаки та селяни відстояли незалежність українського народу. Цей поділ Т. Г. Шевченком присвячено згодом своєю поезією «Тарасова ніч»:

Як став місяць серед неба, Рознула гармата: Прокинулись ляхи-панки — Нікуди тікати! Прокинулись ляхи-панки — Та й ні поставали: Зійшло сонце — ляхи-панки Поколом лежали.

Повстання, проте, було придушене. Тарас Тришкино з частинкою козацької пішки в Запорозжя.

Нове повстання на чолі з Іваном Сумином відбулося в 1635 році. Воно теж було розгромлене, а Сумина — страчено. В 1637—1638 роках під керівництвом козака і селянина під проводом Павла Татка, або Павла. Вони також зазнали поразки. Павлоко і кілька його сподвижників були страчені у Варшаві. В 1638 році прокотилась хвиля повстань на чолі з Кизимом, Карлом Сиданом, Яковом Острижником. Польський уряд розгромив і ці повстання. Він видав ряд законів, які забороняли як обмежували права і привілеї козака.

Та ніякими законами не можна було знизити волюголюбності українця та його свідомості до незалежності своєї землі. На короткий час після придушення повстань 30-х років XVII століття зникли українські народні війська. Польська шляхта торжествувала, називала цей період «золотим часом». Але не знала вона, що в цей тиш — у глибокій української суспільства — муртували лужні сили, які готувалися до нової боротьби за незалежну вільну Україну. І на чолі її став Богдан Хмельницький.

Це був уже немолодий козак, сотник, який після участі в повстанні Павла Татка на своєму хуторі Суботіві, що на Чигиринщині, бачив дого за походженням з дрібної української шляхти з Любичинської землі дав синові високу освіту. Зі своїми Богдан Хмельницький добре знав латинську, французьку, польську, татарську і турецьку мови, але в відмінні від багатьох освічених українських шляхтичів-переворотників завжди розмовляв гарною українською мовою, не цурався своєї роду й народу — на ті часи це був вишній моральний подвиг, бо, як писав Боллан, українсько-руська шляхта намагалася в усій неприязненій польській соціалізації своїм вірні свого походження.

Польська шляхта, яка володіла на Чигиринщині землями, ненавиділа і боялась розумного козацького сотника Хмельницького. Розумні та освічені, як відомо, завжди небезпечні для мужицьких урядів і правителів в усі епохи і за всіх режимів, тому їх у першу чергу знищували або обмежували як компрометували, щоб вони не мали авторитету серед людей. Таке трапилося з Хмельницьким. Так трапилося і з Хмельницьким. Судились шляхтич Чаплицький зробив напад на хутор Хмельницького, поруйнував його господарство, забрав усе, що можна було забрати, до смерті забив чаклунками його меншого сина. Богдана на той

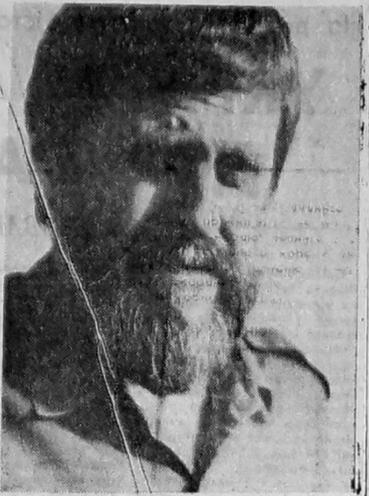
час не було вдома, а коли повернувся — почав шукати вбивць. Скоріше йому вдалося вийти з цієї ситуації, ніж вийти з цієї ситуації. Він зібрався до польського короля Владислава IV, якого знав особисто ще з часів польсько-турецької війни 1620 року. Але і королю йому не допоміг. Тоді Хмельницький остаточно усвідомив, що сам може захистити себе і свій народ козацькою шаблею від наруги і знущання чужинських володарів. Він почав тєсно готувати повстання українського народу, але про це якось вийшло, лани й арештували його, звільнивши із в'язниці з допомогою друзів. Хмельницький утік на Запорозжя і звідти став розсилати по всій Україні козаки, переорганізувати у кобзарі та лірників, які закінчили народи до повстання. Сам він вперше в 1648 році зі старшим сином Тимофієм відправився до кримського хана Іслам-Гірея, щоб домогтися про союз і допомогу. Це був важливий дипломатичний крок — зробити давнього ворога українського народу своїм союзником, і в той час — важливим військово-політичним маневром: козацька армія в основному була пішою, а татарська орда, яка прийшла на поміч запорозжя, додала могутню кінноту.

З Поділля, Полісся, Волині — з'ясувалися підстави до Запорозжя селяни, міщани, священники. В лютому 1648 року на Січ козаки поважили свою старшину і обрали Хмельницького гетьманом.

Переяславський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року в селі Пилявці відбувся великий битви між козаками і польськими військами. Козаки перемогли, а польські війська були розбиті. Польський уряд послан на Україну війська на чолі з коронним гетьманом Миколою Потопцьким, щоб ізольовати повстанців запорозжя від основної частини України. В березні 1648 року

ДУША ЙОГО ОГЛЯНУЛАСЯ

ЕСКІЗ

Може, людина живе доти, поки її люблять. Може, миттєво усе життя творить не що інше, як той самий світ, в який потім відходить назавжди!

Міркуючи отак, я звертаюся до пам'яті про Сергія Пустовоїта, який помер рік тому в Бахчисарієві і похований на власному подвір'ї біля підніжжя мальовничих скель, від світлого каменю яких повітря здається чистішим, а самі вони нагадують демона. Така остання суперечливість його життя, що не вкладається у звичні рамки. Нічого дивного, Сергій не визнавав ніяких рамок, узгодів. Навіть в найголовнішому для нього — у стосунках з невою. В усіхмо разі, він сам вважав цю частину своєї свідомості основою. В його творчості, куди він замикався зовсім не для того, щоб писати, а щоб залишитися надійним з Богом, іконостас. Без молитви в Бахчисарієві починав роботу, не сівши їсти і не вставши з-за столу. Свого останнього дня — а було то 29 серпня — він пішов у гори, поспішив в печерному монастирі. То було вранці, надвір'ї тут під своїми іконами ліг і не встав. Важко сказати, що вмер на першу Пречисту, — це здобути особний шлях у Царство небесне. Мабуть, Сергій і в нобуття пішов своїм шляхом.

В першій він набував майстерності, а другий — борюся з демонами і теорією «нетлінніє». Звзагалі то більш як восьмилітньої давності переїзд Пустовоїта в Бахчисаріє, як згадує скульптор Георгій Пустовоїт — брат живописця, був суто формальним. Більшу частину року Сергій провів у Коткебелі. Він так любив нашу землю, що завжди записувався з канікулами на півтора до місяця навчання. З приводу цього в нього було чимало неприємностей. Була кілька разів на грані виключення. Але доводитися йому все-таки долати.

Середній вчився насамперед у тихих вчителів, як Врубель і Волошин. Марія Степанівна допустила юнака у найкраще Волошинського музею, робітнику, до під магнічним поглядом Таїах, учень працював і домагався перших удач. Як йому хотілося залишити свій слід у будинку Пустовоїта! Потім будувати етюдів, які він піднісє до вчителів. Якщо вони і зберіглися, то мабуть, досі у запаснику. А от витончений абзажур і тепер прикрашає ідеально будинку-музею. Такий же в бахчисарієвському будинку Пустовоїта і в кімнаті О. В. Нагаєвської, тієї самої, що дала притулок Сергійові родині після переїзду з Києва. А викидався він з Києва з благословенням М. І. В'язмиціної. У мене й досі в пам'яті переїзд очі цієї майже столітньої дами. Саме так я називаю її.

«Він завжди жартував, навіть над найсмішнішою своєю життєвою ситуацією. Багато хто не розумів такої самоїронії. Важали його поведінку епатанною. Мабуть, тому з роками у нього залишилося дедалі менше друзів. З ним стало важко спілкуватися, його треба було не тільки прощати, а й розуміти. Якщо ми сиділи, вивчали, — згадує поет Володимир Алейник, — ратом Сергій підхопився встати на ходу і сказав: померла людина. І мені треба її відставити. Через деякий час повернувся: умиротворений, просяннений і, здається, зосім таверзійським».

Усі літа 1992 року Сергій інтенсивно працював. Написав близько десяти полотен. Так він готувався до першої персональної виставки в Києві. На жаль, тільки в сорок сім років відбулася ця виставка. Виставка художника, картини якого знали в Києві, в Москві, Петербурзі, багаті з яких пішли за кордон. Він готувався до цієї виставки. І вона відбулася, але без нього. Через пам'яті після його кончини відкрилася. На відкритті були всі, кого б він хотів там бачити, кого б запросив. Відкрила її Олена, дружина, вдова — Я

«Пари — богині долі (з гротескної міфології)».

«Він завжди жартував, навіть над найсмішнішою своєю життєвою ситуацією. Багато хто не розумів такої самоїронії. Важали його поведінку епатанною. Мабуть, тому з роками у нього залишилося дедалі менше друзів. З ним стало важко спілкуватися, його треба було не тільки прощати, а й розуміти. Якщо ми сиділи, вивчали, — згадує поет Володимир Алейник, — ратом Сергій підхопився встати на ходу і сказав: померла людина. І мені треба її відставити. Через деякий час повернувся: умиротворений, просяннений і, здається, зосім таверзійським».

«Він завжди жартував, навіть над найсмішнішою своєю життєвою ситуацією. Багато хто не розумів такої самоїронії. Важали його поведінку епатанною. Мабуть, тому з роками у нього залишилося дедалі менше друзів. З ним стало важко спілкуватися, його треба було не тільки прощати, а й розуміти. Якщо ми сиділи, вивчали, — згадує поет Володимир Алейник, — ратом Сергій підхопився встати на ходу і сказав: померла людина. І мені треба її відставити. Через деякий час повернувся: умиротворений, просяннений і, здається, зосім таверзійським».

ПОНЕДІЛОК

22 Листопада

- 8.00 — УТН.
8.10 — Телефільм «Пастелі Голубородна».
9.30 — Кінопроба.
9.30 — Фільм-вистава «Всім люблячим жінкам».
12.00, 16.00 — УТН.
12.10 — Для дітей. Лялькова вистава.
16.10 — Для дітей.
16.40 — Док. телефільм «Вітчизна».
17.30 — Мультифільм.

ПОНЕДІЛОК

22 Листопада

- 17.40 — «Крок в майбутнє».
18.10 — «Молоді у фольклорі».
18.40 — ТНК.
19.00 — УТН.
19.10 — Студія «ЕКО».
20.40 — На добраніч, діти.
21.00 — УТН.
21.35 — Акценти.
21.55 — Чарівний промінь.
22.15 — Худ. фільм «Земля».
23.35 — «На Таврійських іграх».
0.05 — УТН.

- 10.30 — «Ностальжія» — музика усіх поколінь.
11.00 — Худ. фільм.
12.40 — Селянське питання.
13.00 — Вісті.
13.25 — «Марія, Мірабела». Худ. фільм.
14.30 — Рек-тайм.
15.00 — Бізнес в Росії.
15.30 — Там-там новини.
16.00 — «Відображення».
16.45 — Телегазета.
16.50 — Портуюнок 911.

ПОНЕДІЛОК

22 Листопада

- 17.45 — Росія. Федеральні збори.
18.45 — Київська панорама.
19.10 — Музичний пугорій.
19.30 — СНН.
20.00 — Телегазета «КЛОТ».
20.10 — Хіт-ролер. Чудова сімка.
21.00 — Вікна.
21.30 — Офіс-220.
21.45 — Кінофільм. (До 30-річчя загибелі Д. Кеннеді).
23.10 — СІТ-3.
23.30 — Джемікс.
0.10 — СІТ-3.
0.15 — Про-відео.

ПОНЕДІЛОК

22 Листопада

- 15.10 — Телефільм.
15.40 — Мультифільм.
15.50 — Шість із шести.
16.20 — Зоряний час.
17.00 — Новини.
17.25 — Гол.
17.55 — Театр плюс ТВ.
18.45 — Година виборця.
19.45 — На добраніч, малюки.
20.00 — Новини.
20.45 — Худ. фільм.
21.15 — Монтанж.
22.15 — Кривий ефір.
22.25 — Бомонд.
22.50 — ТВ-X.
23.00 — Новини.
23.30 — Відеоас.
0.10 — Прес-експрес.

ВІВТОРОК

23 Листопада

- 7.00 — 3 7 до 8.
8.00 — Рок-фестиваль «Тарас Бульба».
8.35 — Худ. фільм.
10.05 — Доброго вам здоров'я!
10.35 — Шкільний екран. 8 кл. Фізика.
10.55 — «Чарівний промінь».
11.15 — Музфільм «Фантазія».
11.35 — Новини високої моди.
12.00 — УТН.
12.10 — Худ. фільм «Ніхто, окрім тебе».
16.00 — УТН.
16.10 — Освітній канал для школярів.
17.10 — Канал «Д».

ВІВТОРОК

23 Листопада

- 18.10 — Голодомор в Україні у 30-і роки.
18.45 — Муз. фільм «Спогад».
19.00 — ТНК.
19.15 — Студія «ЛІК».
20.40 — На добраніч, діти.
21.00 — УТН.
21.30 — Спорткур'єр.
21.45 — Прізер І міжнародного телефестивалю «Бархатний сезон».
22.10 — Худ. телефільм.
23.25 — «На Таврійських іграх».
0.10 — УТН.

ВІВТОРОК

23 Листопада

- 13.00 — Вісті.
13.25 — Худ. фільм «Марія, Мірабела в Транзісторії».
14.35 — «Військова таємниця».
14.50 — Док. фільм.
15.30 — Там-там новини.
15.45 — Студія «Рост».
16.50 — Агентство «Кавказ».
17.00 — Казки для батьків.
17.30 — Ця людина Шерль де Голь.
18.45 — Київська панорама.
19.15 — Мультифільм.
19.25 — «Санта-Барбара». 246 серія.
20.15 — Кримінальна хроніка тижня.
20.30 — Прем'єра фільму-концерту.
21.00 — Неопалима купина.
22.00 — Вісті.
22.20 — Автомобі.
22.35 — Антроприза.

ВІВТОРОК

23 Листопада

- 23.05 — Парадосальне Америки.
23.35 — Конкурс молодих артистів естради.
«ОСТАНКІНО»
5.00, 8.00 — Новини.
5.20 — Ранкова гімнастика.
5.30 — Ранок.
6.45 — Година виборця.
8.20 — Діалогісія.
8.40 — Худ. телефільм «Просто Марія».
9.30 — Мультифільм.
9.40 — Людина і закон.
10.10 — Наш музичний клуб.
10.50 — Прес-експрес.
11.00 — Новини.
11.20 — «Повернення в Едему». Худ. телефільм.
12.10 — Док. телефільм.
14.00 — Новини.
14.25 — Діловий вісник.

ВІВТОРОК

23 Листопада

- 14.40 — Світ грошей Адама Сміта.
15.15 — Справа.
15.25 — Мультифільм «Пригоди Теоді Ракспіна».
15.50 — Наш музичний клуб.
16.30 — Про відкриття музею «Аксаяська митниця».
17.00 — Новини.
17.25 — Відлуння російського вибору.
17.45 — Документи і долі.
17.55 — Худ. телефільм «Просто Марія».
18.45 — Година виборця.
19.45 — На добраніч, малюки.
20.00 — Новини.
20.45 — Тема.
21.30 — Кінопанорама.
22.25 — За кримінальну статистику.
23.00 — Новини.
23.25 — Доломоко собі сам.
23.55 — Рок-н-ролл ТВ.
0.45 — Прес-експрес.

СЕРЕДА

24 Листопада

- 7.00 — 3 7 до 8.
8.00 — «Сайнадо».
8.50 — Україна і світ.
9.10 — Худ. телефільм «Меланхолійний епізод».
10.20 — Мультифільм.
10.35 — Шкільний екран. 7 кл. Фізика.
10.55 — Для дітей «Зірочка».
11.15 — Салю і люди.
12.00 — УТН.
12.10 — Худ. телефільм «Ніхто, окрім тебе». 5 серія.
12.55 — «Стоп-токінг». Три зустрічі із Стефаном Решком.
16.00 — УТН.
16.10 — Для маленької компа-

СЕРЕДА

24 Листопада

- 17.10 — Голодомор в Україні у 30-і роки.
18.45 — Муз. фільм «Спогад».
19.00 — ТНК.
19.15 — Студія «ЛІК».
20.40 — На добраніч, діти.
21.00 — УТН.
21.30 — Спорткур'єр.
21.45 — Прізер І міжнародного телефестивалю «Бархатний сезон».
22.10 — Худ. телефільм.
23.25 — «На Таврійських іграх».
0.10 — УТН.

СЕРЕДА

24 Листопада

- 6.00 — Росія. Федеральні збори.
7.00 — Вісті.
7.30 — Час ділових людей.
8.00 — Без ретуші.
11.40 — Селянське питання.
12.05 — Худ. фільм.

СЕРЕДА

24 Листопада

- 21.35 — Економіка, закон, ринок.
22.00 — Вісті.
22.20 — Автомобі.
22.35 — «Ностальжія» — музика всіх поколінь.
23.05 — «ЕКО».
23.15 — «Клініка». Вистава-анекдот.
23.55 — Музика Санкт-Петербурга.
«ОСТАНКІНО»
5.00 — Новини.
5.20 — Ранкова гімнастика.
5.30 — Ранок.
6.45 — Година виборця.
7.45 — Фірми гарантує.
8.00 — Новини.
8.20 — «Сорока».
8.40 — Мультифільм.
8.50 — «Просто Марія».
9.40 — Торговельний міст.
10.10 — Шість із шести.

СЕРЕДА

24 Листопада

- 10.40 — Док. телефільм.
10.50 — Прес-експрес.
11.00 — Новини.
11.20 — «Повернення в Едему».
12.10 — Док. телефільм.
14.00 — Новини.
14.25 — Телемікс.
15.15 — Мультифільм «Пригоди Теоді Ракспіна».
15.40 — Час-4.
16.20 — Мультифільм «Літаючий будинок». 23 серія.
16.50 — Технодром.
17.00 — Новини.
17.25 — В ефірі — телерадіокомпанія «Світ».
17.55 — «Просто Марія».
18.45 — Година виборця.
19.45 — На добраніч, малюки.
20.00 — Новини.
20.45 — Російський світ.
21.20 — Футбол. Ліга чемпіонів. «Монако» (Франція) — «Спартак» (Москва).
0.25 — МТВ.
1.25 — Прес-експрес.

ЧЕТВЕР

25 Листопада

- 7.00 — 3 7 до 8.
8.00 — Худ. телефільм «Земля».
9.25 — Три зустрічі із Стефаном Решком. Передача 3.
10.05 — Музфільм «Час у звуках».
10.35 — Шкільний екран.
11.05 — «Райські острови гетмана Сагайдачного».
11.25 — Фільм-концерт.
12.00, 16.00 — УТН.
12.10 — Телефільм «Ніхто, окрім тебе».
16.10 — До 125-річчя Всеукраїнського товариства «Прогрес».

ЧЕТВЕР

25 Листопада

- 17.10 — «І світ, і грішнє».
17.40 — Струни чарівної звуч.
17.55 — До 75-річчя Академії наук України.
18.40 — ТНК.
19.00 — УТН.
19.10 — Студія 5.
20.45 — На добраніч, діти.
21.00 — УТН.
21.30 — Спорткур'єр.
21.45 — Фільм-вистава.
22.40 — Студія «Гарта».
23.40 — Телефон.
0.20 — УТН.

ЧЕТВЕР

25 Листопада

- 9.05 — Ранковий концерт.
9.20 — Золота шпора.
9.50 — Паралелі.
10.10 — Життя без жорстокості.
10.55 — «Санта-Барбара». 247 серія.
11.45 — «Сатрикон».
12.40 — Селянське питання.
13.00 — Вісті.
13.25 — Портуюнок 911.
14.20 — Європейський музичний фестиваль у Мюнхені.
15.15 — Мульти-пулті.
15.25 — Там-там новини.
15.40 — Студія «Рост». «Кенгур».
16.10 — Кістова — місто світового самбо.
16.55 — Людина діла.
17.25 — Я — лідер.
17.45 — Росія. Федеральні збори.

ЧЕТВЕР

25 Листопада

- 18.45 — Київська панорама.
19.05 — Пристрасті навколо цукру.
19.25 — «Санта-Барбара». 248 серія.
20.20 — «Охорона здоров'я-93».
20.40 — Бумеранг. Телеканал.
21.55 — Вечір пам'яті В. Тютюника.
22.40 — Non-stop рандаву.
16.10 — Кістова — місто світового самбо.
16.55 — Людина діла.
17.25 — Я — лідер.
17.45 — Росія. Федеральні збори.

ЧЕТВЕР

25 Листопада

- 11.00 — Новини.
11.20 — «Повернення в Едему».
12.10 — Футбол. Ліга чемпіонів.
13.50 — Мультифільм.
14.00 — Новини.
14.25 — Телемікс.
15.10 — Мультифільм «Пригоди Теоді Ракспіна».
15.35 — Музогар.
15.55 — Це ви можете.
16.35 — ...До 16 і старші. У перерві — 17.00 — Новини.
17.45 — Документи і долі.
17.55 — «Просто Марія».
18.45 — Година виборця.
19.45 — На добраніч, малюки.
20.00 — Новини.
20.45 — Російський світ.
21.20 — Футбол. Ліга чемпіонів. «Монако» (Франція) — «Спартак» (Москва).
0.25 — МТВ.
1.25 — Прес-експрес.

П'ЯТНИЦЯ

26 Листопада

- 7.00 — 3 7 до 8.
8.00 — Худ. фільм. «Одного разу, через 20 років».
9.20 — Творчий вечір чародейного артиста України Б. Яніського.
10.35 — Стоп-токінг. Три зустрічі із Стефаном Решком. Передача 3.
11.10 — Для дітей. «Танцюйте з нами».
11.40 — Шкільний екран. 7 кл. Історія України. Культура Київської Русі.
12.10 — УТН.
12.20 — Студія «Гарта».
16.00 — УТН.
16.10 — Музичний канал для юнацтва.
16.50 — Сад, город.

П'ЯТНИЦЯ

26 Листопада

- 17.05 — Мультифільм «Ходжа Насреддин».
17.20 — До 75-річчя Академії наук України.
17.45 — Худ. фільм «Пропала грамота».
19.00 — УТН.
19.10 — Молодіжна студія.
19.45 — Телефільм «Ніхто, окрім тебе».
20.30 — Вечірній концерт.
20.40 — На добраніч, діти.
21.00 — УТН.
21.30 — Спорткур'єр.
21.45 — Фільм-вистава «Три ідеальні сім'ї».
22.40 — Творче об'єднання «Культура». Студія «Основа».
23.25 — Архайдан.
0.40 — УТН.

П'ЯТНИЦЯ

26 Листопада

- 8.10 — Тихий будинок.
9.05 — Біла ворона.
9.50 — Ретрор-шлягер.
10.20 — Великий скандал.
10.50 — «Санта-Барбара». 248 серія.
11.40 — О. Купрін «Гамбінус».
12.40 — Селянське питання.
13.00 — Вісті.
13.25 — О. Купрін «Гамбінус».
14.40 — Судси по планеті.
15.10 — Там-там новини.
15.25 — «А музика доронка від грошей...»
16.25 — Трансферсефір.
16.55 — Дієней по п'ятницю: «Чорна стріла».
17.45 — Ліричний мелоді.
18.05 — ТНК. Інформаційний випуск.
18.45 — Київська панорама.
19.05 — Візитка. Ганна Бзузлик.
19.30 — СНН.
20.00 — Телегазета «КЛОТ».
20.10 — Футбол без кордонів.
21.10 — Арт-шок.
21.30 — Сьогодні на сьогодні.
21.40 — Віннер — до.

П'ЯТНИЦЯ

26 Листопада

- 22.20 — Віннер — після.
22.30 — СІТ-3.
22.40 — Худ. фільм «Фанні і Олександр». 2 серія.
0.20 — СІТ-3.
0.25 — Нічне роздоріння. Прем'єра.
«ОСТАНКІНО»
5.00 — Новини.
5.20 — Ранкова гімнастика.
5.30 — Ранок.
6.45 — Година виборця.
7.45 — Фірми гарантує.
8.00 — Новини.
8.20 — Фільм — дітям.
9.05 — Олесія і компанія.
9.25 — У світі тварин.
10.25 — ...До 16 і старші.
10.50 — Прес-експрес.

П'ЯТНИЦЯ

26 Листопада

- 13.15 — Мультифільм.
13.35 — Наук-поп. фільм «Кіно на карті».
14.00 — Новини.
14.25 — Брідж.
14.50 — Бізнес-клас.
15.10 — Олесія і компанія.
15.40 — 50x50.
16.50 — Азбука власника.
17.00 — Новини.
17.20 — Відлуння російського вибору.
17.40 — Людина і закон.
18.15 — Америка з М. Таратуто.
18.45 — Час виборця.
19.45 — На добраніч, малюки.
20.00 — Новини.
20.45 — Поле чудес.
21.45 — Телефільм «Тайн Пікса». 8 серія (США).
22.40 — Людина тижня.
23.00 — Новини.
23.25 — МузоБоз.
0.10 — Пошторо.
0.50 — Авто-шоу.
1.20 — Я майже знаменитий.
2.25 — Прес-експрес.

СУБОТА

27 Листопада

- 8.00 — УТН.
8.10 — Ритмічна гімнастика.
8.30 — Док. телефільм «Місто Лувр».
9.50 — Дивне слово берегів.
10.25 — Доброго вам здоров'я!
10.55 — 3 концерт міжнародного фестивалю класичної музики.
11.20 — Наук-поп. фільм.
11.55 — Б. Лепкин. Трнлогія «Мазепа».
14.30 — Гарна звістка з Ріком Реннером.
15.00 — УТН.
15.10 — «Вєрджі».
15.45 — Енвігон-Беніки.
16.15 — Всесвітній спортивний

СУБОТА

27 Листопада

- 9.00 — Студія «Рост».
9.30 — Пілігрим.
10.15 — До Москви — дзюко!
11.00 — «Кілька днів із життя Обломово». Худ. фільм.
12.10 — Кошарна дама.
12.40 — Селянське питання.
13.00 — Вісті.
13.20 — Кар'єра.
14.20 — Мульти-пулті.
14.30 — Російський мелетан.
15.15 — Телеурдул.
15.20 — Співатишники.
15.50 — Майстр. Скульптор Юрій Чернов.
16.35 — Футбол без кордонів.
17.30 — Фільм-прем'єр.
17.45 — Зірки Америки.
18.10 — «10 хвилин для сім'ї».
18.20 — «Дюонер».
18.45 — Київська панорама.
19.10 — Жваніки.
19.30 — СНН.
20.00 — Хіт-рік.
20.35 — «Меганолі» представ-

СУБОТА

27 Листопада

- 6.00 — Новини.
6.25 — Ранкова гімнастика.
6.35 — Прес-експрес.
6.45 — Суботній ранок ділової людини.
7.30 — У світі моторів.
8.00 — «Марафон-13» представляє: поклик джунглі.
8.30 — В ефірі — телерадіокомпанія «Світ».
9.55 — Музичний клас.
10.25 — Книжковий двір.
11.05 — «Смак».

СУБОТА

27 Листопада

- 14.45 — Худ. фільм «Розкоші». 8 і 9 серії.
14.00 — Новини.
14.25 — Худ. телефільм для дітей.
14.55 — Азбука власника.
15.05 — Гроші і політика.
15.35 — Спортивна програма «Ультра-сі».
16.15 — Червоний квадрат.
16.55 — Грай, гармоніє.
17.40 — Чудова сімка.
18.45 — Худ. телефільм «Розкоші». 2 серія.
19.40 — На добраніч, малюки.
20.00 — Новини.
21.40 — Худ. телефільм «Торговельний міст».
22.45 — «Делі Колоні» представляє: «Резонанс» представляє.
23.05 — Новини.
23.30 — «Пара фестивалів».
0.15 — Худ. телефільм «Декалог-8».

ПОРАДИ ЦІЛІТЕЛЯ П. З. САРАНОКА

ВІД БОЛЕЙ У КОЛІНАХ

Щодня протягом місяця прикладайте до колін свіжє листя лопуха або капуста.

ВІД ВИРАЗКИ ШЛУНКА, ГАСТРИТУ, КОЛІТУ